

Asociace děkanů filozofických fakult ČR k novele zákona o pedagogických pracovnících

Asociace děkanů filozofických fakult ČR (AD FF) chápe návrh novely zákona o pedagogických pracovnících (dále novela) zejména v kontextu snah o reformu pregraduální přípravy učitelů. Jako zarážející však vnímá snahy do novely zakotvit body, které nejsou v souladu se Strategií vzdělávací politiky ČR 2030+ a výrazně zasahují do přípravy na učitelskou profesi, která je regulovaným povoláním. Požadavky na standardy učitelských studijních programů musely fakulty vzdělávající učitele naplnit v rámci nových, mnohdy institucionálních akreditací, získaných v nedávné době na 10 let a byly podmíněny splněním velmi náročných kvalifikačních kritérií (akademické hodnosti, odborné publikace, granty, věková struktura pracovišť).

Důvodovou zprávu k novele, která se opírá zejména o nedostatek kvalifikovaných učitelů, vnímá jako ne zcela odpovídající aktuálnímu stavu. Problém nedostatku učitelů je dle aktuálních veřejně přístupných dat spojen především s některými sociálně problematickými regiony a některými konkrétními aprobacemi. Aktuální informace hovoří o tom, že se učitelství v posledních čtyřech letech výrazně rozrostlo, což nepochybně způsobilo navýšení učitelských platů v regionálním školství, jejichž průměrná výše kolem 48 000 Kč převyšuje významně průměrné platy odborných asistentů i docentů na některých fakultách vysokých škol, především humanitně zaměřených.

Návrh novely vidí v některých zásadních bodech jako problematický, hodný úprav či dopracování prováděcích předpisů ve smyslu připomínek formulovaných napříč vysokými školami i Českou konferencí rektorů. AD FF upozorňuje zejm. na body, které se ve svém důsledku mohou dotknout kvality vzdělávání na českých školách:

- 1) Za zásadní problém považuje snížení požadavků na profesní vzdělání učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů na 2. stupni ZŠ a SŠ, které souvisí s možností udělit kvalifikaci ředitelem, a to i studentům magisterského studijního programu zaměřeného na učitelství. Umožnění výkonu učitelské profese bez příslušného vzdělání a zejm. absolventům bakalářského studia vnímá jako devalvací nároků na vzdělanostní úroveň učitelů.
- 2) V rámci pregraduální přípravy budoucích učitelů a jejich následného působení ve školství považuje za problematické, aby novela bez jasně daných mantinelů legalizovala ne-aprobovanost, tedy rozvolnění vazby kvalifikace na předmět odbornosti, a to zejména u učitelů SŠ.
- 3) V návaznosti na podstatné rozdíly ve vzdělávání žáků a studentů na základních a středních školách nepovažuje za vhodné, aby tzv. doplňující studium pedagogiky (DPS) nerozlišovalo stupeň základních a středních škol.
- 4) Apeluje na nutnost nastavení stejných podmínek a požadavků pro akreditaci doplňujícího pedagogického studia (DPS) jako je tomu u akreditací pregraduálních učitelských studijních programů. Ač chápe, že cesta k učitelství nemusí být vázána pouze na fakulty připravující učitele, domnívá se, že akreditace DPS by měla být vázána především na akreditace pregraduálního magisterského studia učitelství. To by dávalo učitelské přípravě jako regulovanému povolání jednotu a nevytvářelo by to ničím neopodstatněné nerovnosti.

Asociace děkanů filozofických fakult ČR zároveň oceňuje řadu dílčích pozitivních záměrů obsažených v novele, které lze považovat za přínosné pro učitelskou profesi a fungování českého školství. Jako podstatné oceňuje např. zavedení institutu provádějících učitelů či adaptačního období začínajících učitelů. V kooperaci s dalšími fakultami, které vzdělávají učitele, jsou filozofické fakulty připraveny i nadále podporovat zvyšování kvality pregraduálního vzdělávání učitelů v ČR.

Za Asociaci děkanů filozofických fakult aktuálně předsedající

Prof. PhDr. Michaela Hrubá, Ph.D.
Děkanka FF UJEP v Ústí nad Labem

Doc. PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D.
Děkan PF JU v Českých Budějovicích